

AVRUPA'DA AŞIRI SAĞIN YÜKSELİŞİNİN POLİTİK EKONOMİSİ

ENSAR KIVRAK

- ♦ Genelde Avrupa'da ve özelde Fransa'da aşırı sağın yükselişini besleyen politik ekonomik dinamikler neler?
- ♦ Avrupa'da aşırı sağ besleyen ekonomik sıkışma nasıl kimlik siyasetine dönüşüyor?
- ♦ Oluşan toplumsal öfkeden neden en çok aşırı sağ kazançlı çıkıyor?

Son günlerde sosyal medyada geniş bir dolaşım alanı bulan bir video, Avrupa'da aşırı sağın yükselişine dair yaygın bir anlatıyı oldukça yalın bir biçimde özetlemektedir.¹ Videoda Fransız radyosu RMC'nin popüler tartışma programı "Les Grandes Gueules", Louise adında 22 yaşında bir üniversite öğrencisini konuk eder. Karşısındaki gencin sağcı olduğunu öğrenen sunucu "22 yaşında sağa geçtiysen 25'inde ne olacak?" sorusuyla ona takılır. Louise ise kısa ve net bir cevapla 15 yaşındayken herkes gibi kendisinin de devrim hayal eden ateşli bir solcu olduğunu ancak ilk işine girip ilk maaş bordrosunu dikkatlice okuduktan sonra siyasal tercihlerinin sağa doğru kaydığını ifade eder.

"20 yaşında sosyalist olmayanın kalbi, 40 yaşında halen sosyalist olanın aklı yoktur" şeklindeki eski söz, çoğu zaman Churchill'e atfedilse de kökeni 19. yüzyıl

Fransa'sına kadar uzanmaktadır. Louise'in hikayesi, bu sözün çalışma hayatı ve ekonomik güvenceler üzerinden şekillenen güncel bir karşılığı olarak okunabilir. Videonun kurduğu ve en az bu söz kadar sade olan hesaba göre brüt 1.800 avroluk maaş kesintilerle 1.400 avroya inmekte, işveren bunun üzerine devlete yüzlerce avro daha prim ödemekte, hiç çalışmayan bir akran ise sosyal yardımlar sayesinde neredeyse aynı ücrete ulaşmaktadır. Bu hesaptan varılan sonuç, çalışanı soyan ve çalışmayanı besleyen bir refah devleti ile bu düzene "sağduyu" ile itiraz eden bir gençlik tasviridir.

Ancak bu hikayeyi söylediklerinden ziyade söylemedikleri nedeniyle ciddiye almak gerekmektedir. Zira Louise'in hissettiği öfke gerçek olmakla birlikte videonun bu öfkeye işaret ettiği adres büyük ölçüde yanlıştır. Avrupa'da aşırı sağın yükselişinin düğüm noktası da gerçek bir ekonomik sıkışmayı yanlış bir faile bağlayan anlatıyı aşırı sağın diğer siyasal aktörlerden çok daha başarılı bir biçimde kurabilmesinde yatmaktadır.

¹ Louise Montangon, "J'ai Basculé à Droite après Ma Première Fiche de Paie: Louise Montangon Explique Son Basculement", *Les Grandes Gueules*, YouTube, 9 Ekim 2026, erişim 14 Ekim 2026, <https://www.youtube.com/watch?v=ZM5fd958lFA>.

ENSAR KIVRAK

2015'te Kocaeli Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nden mezun oldu. 2018'de Sakarya Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi alanında yüksek lisansını tamamladı. 2024'te "Milliyetçilikten Arındırılmış Vatandaşlığın Sosyopolitik İmkanları: Teorik Bir Tartışma" başlıklı teziyle aynı üniversitede doktora derecesi aldı. 2018-2025 arasında Sakarya Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalıştı. Halen Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde öğretim üyesidir. SETA Vakfı'nda siyaset araştırmacısı olarak görev yapmaktadır.

BORDRONUN SÖYLEDİKLERİ VE SÖYLEMEDİKLERİ

Videodaki hesabın ne ölçüde isabetli olduğunu anlayabilmek için öncelikle rakamlara bakmak gerekmektedir. Birincisi çalışmayanlara yönelik asgari gelir desteği (RSA) kural olarak 25 yaşından itibaren verilmektedir. 25 yaşından küçükler bu yardımdan ancak bir çocuğa bakmakla yükümlü olmaları ya da son üç yılın en az ikisinde tam zamanlı çalışmış olmaları halinde yararlanabildiklerinden 22 yaşındaki Louise'in çalışmayan akranlarının büyük kısmı bu yardımı zaten alamamaktadır.² İkincisi tek başına yaşayan biri için RSA'nın tavanı 651,69 avrodur ve konut yardımı alanlarda bu tutar 78,20 avroluk kesintiyle 573 avroya inmektedir. Üçüncüsü ve belki de en önemlisi ise video, devletin asgari ücretliye her ay ödediği ve tek başına yaşayan tam zamanlı bir asgari ücretli için konut yardımı alıp almamasına bağlı olarak ayda yaklaşık 175 ile 250 avro arasında değişen faaliyet primini (*prime d'activité*) hiç hesaba katmamaktadır.³ Bu kalemler eklendiğinde çalışan ile çalışmayan arasındaki farkın, videoda iddia edildiği gibi 300-400 avro civarında kalmadığı, aksine kabaca bunun iki katına ulaştığı görülmektedir.

İşveren tarafındaki hesap da benzer biçimde yanıltıcıdır. Videoda yer alan 2 bin 500 avroluk işveren maliyeti ancak hiçbir prim indirimi bulunmasaydı doğru olabilirdi. Oysa Fransa 1990'lerden bu yana asgari ücret seviyesindeki işveren primlerini büyük ölçüde ortadan kaldırdığından asgari ücretli bir çalışanın işverene toplam maliyeti günümüzde 2 bin avro civarındadır. Genel prim indirimlerinin kamu bütçesine yıllık yükü ise 74 milyar avroya ulaşmaktadır.⁴ Dolayısıyla Louise'in bordrosundaki tablo, düşük ücretli istihdamı devasa bir kamu sübvansiyonuyla ayakta tutan bir düzenin fotoğrafı niteliğindedir.

dedir ve devletin çalışanı cezalandırdığı yönündeki iddiayı doğrulamamaktadır.

ASIL SIKIŞMA: ASGARİ ÜCRETİN HEMEN ÜSTÜ

Bu noktada Louise'in "Çalışmak kazandırmıyor" şeklinde özetlenebilecek hissini bir yanılsamadan ibaret olup olmadığı sorusu önem kazanmaktadır. Bu his tamamen temelsiz olmamakla birlikte kaynağı yanlış yerde aranmaktadır. Zira Fransa'nın asıl sorunu, çalışmayan ile asgari ücretli arasındaki mesafe olmaktan ziyade asgari ücretlinin bir üst basamağa çıkmasının giderek zorlaşmasıdır. Asgari ücret düzeyinde zirveye ulaşan prim indirimleri ücret yükseldikçe hızla erimekte, faaliyet primi ve konut yardımı da aynı hızla azalmaktadır. Fransa Başbakanlığına bağlı Ekonomik Analiz Konseyinin (CAE) Haziran'da yayımladığı bir rapora göre ortalama ücretin altında kazanan bir çalışanın eline geçen geliri 100 avro artırmak için işverenin 300 ile 400 avro, bazı durumlarda ise 400 avrodan da fazla ek maliyete katlanması gerekmektedir. Üstelik en yüksek örtük marjinal vergi oranları, istihdamın en yoğun olduğu ve asgari ücretin 1 ile 1,6 katı arasında kalan ücret bandında toplanmaktadır.⁵

Fransızların *smicardisation* yani "asgari ücretlileşme" olarak adlandırdığı ve bugün özel sektörde çalışanların yaklaşık yüzde 12'sine karşılık gelen 2,2 milyon kişinin doğrudan asgari ücretle çalışmasıyla somutlaşan olgu da buradan doğmaktadır. Asgari ücretlinin harcanabilir geliri ise ortalama ücretlinin yüzde 72'sine ulaşmaktadır. Bu oran, OECD ülkeleri arasındaki en yüksek oranlardan biridir.⁶ Kağıt üzerinde bir başarı gibi görünen bu tablo yıllarca çalışan, terfi alan ve fazla mesai yapan ile işe yeni başlayan arasındaki gelir farkının bir türlü açılmaması nedeniyle gündelik hayata oldukça farklı bir biçimde yansımaktadır. Dolayısıyla Louise'in "Emeğimin

2 "Le Revenu de Solidarité Active (RSA)", *Minima Sociaux et Prestations de Solidarité* (Paris: DREES, 2025), 204-205.

3 Dorothée Pierry, "Prime d'Activité au SMIC: Quels Montants en 2026 et Quelles Démarches Effectuer?", *aide-sociale.fr*, 18 Mayıs 2026, erişim 14 Ekim 2026, <https://www.aide-sociale.fr/prime-activite-smic>.

4 Antoine Bozio ve Étienne Wasmer, "Quelles Stratégies pour l'Emploi et les Salaires?", *Les Notes du Conseil d'Analyse Économique*, sayı 91 (Haziran 2026): 1-4.

5 Bozio ve Wasmer, "Quelles Stratégies pour l'Emploi et les Salaires?", 1, 3 ve 5-6.

6 Bozio ve Wasmer, "Quelles Stratégies pour l'Emploi et les Salaires?", 4-5.

karşılığını alamıyorum” duygusunun sorumlusu çalışmayan komşusu değildir. Bu duygunun asıl kaynağı otuz yıldır istihdamı ucuzlatmayı ücret artışının önünde tutan politika tercihidir.

BORDRO KESİNTİLERİ VE EMEKLİLİK FATURASI

Louise’in temel iddiası, bordrodaki kesintilerin çalışmayı reddedenlerin geçimine aktarıldığı yönündedir. Oysa bu kesintilerin ağırlığını emeklilik ve sağlık primleri oluştururken RSA’nın finansmanı bordrodan kesilen primlere dayanmamakta, büyük ölçüde il yönetimlerinin (*département*) bütçesinden karşılanmaktadır.⁷ Rakamlara bakıldığında Fransa’nın 2025’te emekli aylıklarına 422 milyar avro harcadığı; bu tutarın GSYH’nin yüzde 14,1’ine ve kamu harcamalarının da yaklaşık dörtte birine karşılık geldiği görülmektedir.⁸ Aynı yıl RSA’ya ayrılan kaynak ise 12 milyar avro civarında olup emeklilik harcamalarının otuzda birinden bile azdır.⁹ Bir diğer ifadeyle Louise’in maaşından kesilen paranın asıl gittiği yer, çalışmayan akranları olmayıp önceki kuşakların yani dedesi ve ninesinin kuşağının emekli aylıklarıdır. Bu açıdan Fransız refah devleti, her şeyden önce gençlerden yaşlılara doğru işleyen devasa bir kuşaklar arası transfer mekanizması olarak tanımlanabilir.

Bu noktada gözden kaçırılmaması gereken ironik bir husus ise Louise gibi öfkeli seçmenin bugün en çok yöneldiği adres olan aşırı sağın bu yükü hafifletmek gibi bir niyetinin bulunmamasıdır. Temmuz’daki istinaf kararıyla¹⁰ adaylığının önü açılan Marine Le Pen, emeklilik yaşını 62’ye, 20 yaşından önce çalışmaya başlayanlar için ise 60’a indirme vaadini sahiplenmiş-

tir.¹¹ Le Pen bu vaadin yıllık maliyetini 9 milyar avro olarak açıklarken Institut Montaigne ise 2022’deki benzer bir vaadin yıllık maliyetini bunun neredeyse üç katı (26,5 milyar avro) olarak hesaplamıştır.¹² Hangi hesap esas alınırsa alınsın bu maliyetin büyük kısmının yine Louise’in maaşından karşılanacağı açıktır. Ancak bu çelişkinin Ulusal Birlik’in (Rassemblement National, RN) yükselişini durdurmaya yetmediği, Eylül sonunda yayımlanan IFOP anketinde Le Pen’in 18 Nisan’da yapılacak olan 2027 cumhurbaşkanı seçiminin ilk turuna ilişkin farklı anketlerde yüzde 31 ile yüzde 36 arasında değişen oy oranlarıyla birinci sırada yer almasından anlaşılmaktadır.¹³

EKONOMİK ÖFKEDEN KİMLİK SİYASETİNE

Refah Şovenizmi ve Ekonomik Zemin

Bütün bu rakamlara rağmen bordro öfkесinin neden solun değil de sağın özellikle de aşırı sağın hanesine yazıldığı sorusunun cevabı, Avrupa sağının son otuz yılda geçirdiği dönüşümde aranmalıdır. 1980’lerin vergiler ve devlet müdahalesine karşı pozisyon alan sağının yerini bugün refah devletini savunan ancak bu devletin nimetlerini “hak edenler”e yani yerliler ve çalışanlara ayırmayı vadeden bir sağ almıştır. Siyaset bilimi literatüründe refah şovenizmi (*welfare chauvinism*) olarak adlandırılan bu formül bir yanda vergisini ödeyen ve çalışan bir “biz” öte yanda ise çalışmayan ve göçmen mahallelerinde yaşadığı ima edilen “onlar” üzerine kurulu olan videodaki anlatıyla da birebir örtüşmektedir. Böylece ekonomik bir sıkışma, bir hak ediş ve aidiyet meselesine dönüşmektedir.

11 Antoine Maignan, “Retraites, Dette de l’Etat: Marine Le Pen Présente Ses Réformes Économiques”, Sud Radio, 28 Ağustos 2026, erişim 14 Ekim 2026, <https://www.sudradio.fr/societe/marine-le-pen-et-la-delicate-operation-seduction-du-monde-economique>.

12 “Restaurer la Retraite à 60 Ans à Taux Plein avec 40 Annuités et Revaloriser le Minimum Vieillesse”, Institut Montaigne, 2022, erişim 14 Ekim 2026, <https://www.institutmontaigne.org/presidentielle-2022/marine-le-pen/restaurer-la-retraite-a-60-ans-a-taux-plein-avec-40-annuités-et-revaloriser-le-minimum-vieillesse>.

13 “Présidentielle 2027: Marine Le Pen Inébranlable malgré l’Affaire Bardella”, Sud Radio, 1 Ekim 2026, erişim 14 Ekim 2026, <https://www.sudradio.fr/sud-radio/presidentielle-2027-marine-le-pen-inebranlable-malgre-laffaire-bardella>.

7 “Le Revenu de Solidarité Active (RSA)”, 206.

8 *Rapport Annuel du COR: Synthèse* (Paris: Conseil d’orientation des retraites, 2026), 9.

9 Sophie Cazain ve Cécile Chantel, “Le Revenu de Solidarité Active au 4ème Trimestre 2025”, *RSA Conjoncture*, sayı 49 (Mart 2026): 1.

10 “Marine Le Pen Condamnée à 15 Mois Ferme d’Inéligibilité et un An de Braceler Électronique”, *Paris Match*, 7 Temmuz 2026, erişim 14 Ekim 2026, <https://www.parismatch.be/actualites/monde/2026/07/07/marine-le-pen-condamnee-a-15-mois-ferme-dineligibilite-et-un-an-de-braceler-electronique-K23HT444CZB4TK7A17QZLWSCFA>.

Literatürdeki pek çok çalışma bu dönüşümün ekonomik zeminine dair önemli bulgular ortaya koymaktadır. Funke, Schularick ve Trebesch'in 1870'ten bu yana gelişmiş ülkelerdeki seçimleri inceleyen çalışması, büyük finansal krizlerin ardından aşırı sağın oylarının ortalama yüzde 30 civarında arttığını göstermektedir.¹⁴ Colantone ve Stanig de Batı Avrupa'da Çin ithalatına en çok maruz kalan bölgelerde milliyetçi ve radikal sağa yönelik desteğin yükseldiğini tespit etmektedir.¹⁵ Gidron ve Hall ise meseleyi gelirden çok statüyle ilişkilendirerek toplumdaki yerinin aşındığını hisseden kesimlerin –özellikle de üniversite diploması olmayanların– radikal sağın en istikrarlı seçmen tabanını oluşturduğunu ileri sürmektedir.¹⁶

Statü Kaybının Coğrafyası

Bu statü kaybının coğrafi bir boyutu da bulunmaktadır. Almanya'da 6 Eylül'de yapılan Saksonya-Anhalt eyalet seçiminde Almanya için Alternatif (AfD) oyu- nu iki katının üzerine çıkararak yüzde 43,8'e taşırken Hristiyan Demokrat Birlik (CDU) ise oy oranının yarıya yakınının altına gerilemesiyle yüzde 17,2'de kalmıştır. Söz konusu eyaletin 2000'den bu yana sürekli nüfus kaybettiği dikkate alındığında bu sonuç daha da anlam kazanmaktadır. Benzer şekilde Fransa'da da Ulusal Birlik'in seçim haritası büyükşehirlerin dışında kalan, ulaşımda otomobile bağımlı, postanesi ve tren istasyonu birer birer kapanan kasabaların haritasıyla büyük ölçüde örtüşmektedir.¹⁷ 2018'deki Sarı Yelekliler hareketinin bir akaryakıt

vergisiyle tetiklenmesi de bu coğrafi gerilimin bir yansıması olarak okunabilir.

Solun Bıraktığı Boşluk

Talep tarafındaki bu sıkışmaya siyasal arz tarafında bir boşluk eşlik etmektedir. Ana akım sol giderek eğitilmiş kentli orta sınıfların partisine dönüşmüş; bu süreçte ücretin, emeğin ve bordronun dilini de büyük ölçüde yitirmiştir.¹⁸ Bu boşluğu ise “çalışan Fransa”nın sözcülüğüne soyunan aşırı sağ doldurmuştur. Geçen yılın sonunda yapılan bir ankette Ulusal Birlik adayının gençler de dahil olmak üzere bütün yaş gruplarında birinci sırada çıktığı göz önünde bulundurulduğunda gençlerin de bu denklemin dışında kalmadığı görülmektedir.¹⁹

Almanya'da ise 2025 seçiminde 18-24 yaş grubunda Sol Parti (Die Linke) yüzde 25 ve AfD yüzde 21 oranında oy almıştır ki bu veriler, gençliğin toptan sağa kaymak yerine merkezi terk ederek iki uca doğru kutuplaştığına işaret etmektedir.²⁰

EKONOMİ İLE KÜLTÜR ARASINDAKİ ZİNCİR

Kuşkusuz aşırı sağın yükselişini yalnızca ekonomiye bağlamak indirgemeci bir yaklaşım olacaktır. Nitekim Pippa Norris ve Ronald Inglehart gibi yazarlar, mesele- nin özünde göçe ve değişen toplumsal değerlere karşı bir kültürel karşı tepkinin (*cultural backlash*) yattığını savunmaktadır.²¹ Gerçekten de aşırı sağa oy verenlerin azımsanmayacak bir kısmı ekonomik açıdan kaybeden kesimler arasında sayılamaz. Ne var ki ekonomi ile

14 Manuel Funke, Moritz Schularick ve Christoph Trebesch, “Going to Extremes: Politics after Financial Crises, 1870-2014”, *European Economic Review*, sayı 88 (2016): 227.

15 Italo Colantone ve Piero Stanig, “The Trade Origins of Economic Nationalism: Import Competition and Voting Behavior in Western Europe”, *American Journal of Political Science* 62, sayı 4 (2018): 936.

16 Noam Gidron ve Peter A. Hall, “The Politics of Social Status: Economic and Cultural Roots of the Populist Right”, *The British Journal of Sociology* 68, sayı S1 (2017): 57.

17 Kırsal kesimde tütün satışı da yapan kafe-barların (*bar-tabac*) kapanması ile Ulusal Birlik'in oyları arasındaki ilişkiyi inceleyen CEPREMAP çalışması için bkz. Aglaée Marchand, “La Fermeture des Bars-Tabacs, un Facteur de Progression du Vote d'Extrême-Droite en Milieu Rural?”, *Public Sénat*, 2 Şubat 2026, erişim 14 Ekim 2026, <https://www.publicsenat.fr/actualites/politique/la-fermeture-des-bars-tabacs-un-facteur-de-progression-du-vote-dextreme-droite-en-milieu-rural>.

18 Thomas Piketty, “Brahmin Left vs Merchant Right: Rising Inequality and the Changing Structure of Political Conflict (Evidence from France, Britain and the US, 1948-2017)”, *WID.world Working Paper Series*, sayı 7 (Mart 2018).

19 “Présidentielle 2027: L'Extrême Droite avec Bardella en Tête”, *latele.ch*, 28 Kasım 2025, erişim 14 Ekim 2026, <https://latele.ch/articles/presidentielle-2027-l-extreme-droite-favorite-avec-bardella>.

20 Sebastian Bähr, “Erst grün und FDP, dann AfD, jetzt links: Was ist los mit dieser Jugend?”, *der Freitag*, 25 Şubat 2025, erişim 14 Ekim 2026, <https://www.freitag.de/autoren/sebastian-baehr/erst-gruen-und-fdp-dann-afd-jetzt-links-was-ist-los-mit-dieser-jugend>.

21 Pippa Norris ve Ronald Inglehart, *Cultural Backlash: Trump, Brexit, and Authoritarian Populism* (Cambridge: Cambridge University Press, 2019).

kültür arasındaki ilişkiyi iki açıklamadan birinin seçilmesini gerektiren bir tercih meselesi olarak görmek yerine birbirini izleyen halkalardan oluşan bir zincir olarak değerlendirmek daha isabetli görünmektedir. Ekonomik büyüme dönemlerinde kimlik tartışmaları bir kültür meselesi olarak kalabilmekte ancak ekonomi daralmaya, konut kıtlaşmaya ve ücretler yerinde saymaya başladığında aynı tartışma “Kim hak ediyor?” sorusuna dönüşmektedir. Bu bakımdan ekonominin, kimlik siyasetini besleyen başlıca etken olduğu ifade edilebilir.

Üstelik bu etken, aşırı sağın kendi iktidarını da tehdit edebilmektedir. On altı yıl boyunca iktidarda kalan ve Avrupa aşırı sağının simge isimlerinden biri olan Viktor Orbán, Nisan'da ekonomik durgunluk, hayat pahalılığı ve iktidara yakın oligarklara duyulan öfkenin damgasını vurduğu seçimde merkez sağda konumlanan Péter Magyar liderliğindeki Tisza Partisi'ne yenilirken Tisza Parlamentoda üçte iki çoğunluğa ulaşmıştır.²² Rusya-Ukrayna savaşı korkusu ve Brüksel karşıtlığı üzerine kurulu seçim kampanyası, hanelerin gündelik geçim sıkıntısından doğan tepkiyi dengelemeye yetmemiştir. Bu örnek aşırı sağ iktidara taşıyan ekonomik öfkenin, iktidardaki aşırı sağ da

benzer şekilde sandıkta yenilgiye uğratabileceğini göstermektedir.

SONUÇ

Bu tablonun Türkiye açısından ne ifade ettiği üzerinde de durmak gerekmektedir. Her şeyden önce refah şovenizminin “onlar”ı tanımlarken ilk baktığı yerlerden birini Avrupa'daki milyonlarca Türk kökenli vatandaş oluşturmaktadır. Bu bağlamda AfD'nin “remigrasyon” söylemi ya da Ulusal Birlik'in “milli öncelik” ilkesi, gurbetçilerin gündelik hayatını doğrudan ilgilendiren bir meseledir. Öte yandan Avrupa deneyimi, göçmen karşıtlığının en fazla karşılık bulduğu zeminin kira ve ücret sıkışması olduğunu da göstermektedir.

Son tahlilde Louise'in hikayesi, Avrupa'da aşırı sağın neden yükseldiğine dair pek çok şey anlatmaktadır. Ancak bu hikayenin anlattıkları, videonun anlatmak istediğinden oldukça farklıdır. Bordrosuna bakıp öfkelenen bir genç aslında otuz yıldır ücret artışlarını cezalandıran bir sübvansiyon mimarisinin, gençlerin sırtına yüklenen bir emeklilik faturasının ve büyükşehirlerde maaşın büyük bölümünü tüketen kiraların hesabını sormaktadır. Aşırı sağın başarısı ise bu sorulara daha iyi cevaplar vermesinden ziyade onları yüksek sesle soran neredeyse tek siyasal aktör olmasından kaynaklanmaktadır. Zira Louise'i sağa yönelten asıl etken, bordronun kendisinden çok o bordroyu ona okuyan tek sesin sağdan gelmesidir.

22 “Viktor Orbán Concedes Defeat in Hungarian Election, Ending 16 Years in Power”, RTE, 12 Nisan 2026, erişim 14 Ekim 2026, <https://rte.ie/news/europe/2026/0412/1567771-hungary-election>; Yoanna Vodenova ve Vladimir Arangelov, “Tisza Party Wins Hungary Election with Constitutional Majority”, BTA, 13 Nisan 2026, erişim 14 Ekim 2026, <https://www.bta.bg/en/news/1104529-tisza-party-wins-hungary-election-with-constitutional-majority>.

